

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Cilj svake kliničke pretrage je postavljanje točne **DIJAGNOZE** te na temelju toga donošenje točne i pouzdane **PROGNOZE** i **TERAPIJE**.
- Ginekološka pretraga se započinje **datumom** i **rednim brojem pregleda**.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

1) PODATCI O VLASNIKU, ODNOSNO DRŽATELJU ŽIVOTINJE

- ime i prezime
- adresa
- broj telefona

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

2) NACIONAL

- vrsta
- pasmina
- spol
- dob
- boja i znakovi
(posebni znakovi)
- ime i matični broj
- identifikacijski žig ili čip

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

3) ANAMNEZA:

skup podataka o zdravstvenom stanju životinje, o pojavi i tijeku bolesti, o prilikama u kojima životinja živi, a koje daje vlasnik ili držatelj životinje.

- **Pravilno uzeta anamneza od iznimne je važnosti za postavljanje točne dijagnoze, stoga na nju treba obratiti posebnu pozornost.**

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Od anamnestičkih podataka bitni su **opći i ginekološki podatci.**

Tijek uzimanja ginekološke anamneze:

- Prvo pitanje koje treba postaviti je **zašto je životinja dovedena, odnosno što je vlasnik primijetio na njoj?**
- Prema dobivenim podacima od vlasnika ili držatelja životinje usmjerit će se daljnji tijek uzimanja anamneze.
- U nastavku su navedene sve skupine pitanja koje se mogu koristiti prilikom uzimanja anamneze.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

A. Podatci o spolnom ciklusu:

1. Kada se prvi put tjerala (dob) ?
2. U kojim vremenskim razmacima se pregonila (interestrusni interval)?
3. Kada se zadnji put tjerala ?
4. Kako je estrus (tjeranje) izraženo ?
 - a) dobro ili slabo
 - b) koliko dugo tjeranje traje
5. Je li se poslije zadnjeg poroda tjerala i ako je, kada ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

B. Podatci o pripustima ili U.O.:

1. Je li pripuštena ili umjetno osjemenjena i kada ?
2. Je li prije pripusta/U.O. bila pregledana rektalno ili ultrazvukom ?
3. Broj skokova/osjemenjivanja do koncepcije u prethodnim gravidnostima u rasplodu ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

C. Podatci o rasplodivanju životinje

1. Koliko se plotkinja puta porađala?
2. Kakvi su bili porođaji ?
 - a) Lagani ?
 - b) Teški ?
3. Je li životinja do sada koji put pobacila ?
 - a) Kada (godina i mjesec gravidnosti) ?
 - b) S posteljicom ili bez ?
 - c) Je li se poslije pobačaja tjerala i ako je, kada ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

D. Podatci o posljednjem porođaju ili eventualnom pobačaju životinje:

1. Kada je bio zadnji porođaj?
2. Koliko je bila gravidna ? (porod u terminu ili ne)
3. Kako se životinja porađala ?
 - a) Lagano ? - Sama ili uz pomoć (stručnjak-laik) ?
 - b) Teško ?— Kakva je pomoć bila i tko je pomagao ?
4. Je li porođeno živ ili mrtav plod (muško, žensko; blizanci)?
5. Je li posteljica izašla i u kojem vremenu ?
 - a) Sama ?
 - b) Uz pomoć doktora veterinarske medicine ?
 - c) Zaostala u maternici ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

E. Podatci o puerperiju životinje:

1. Kako je protekao puerperij ?
2. Je li životinja liječena ?
3. Kakva je bila laktacija ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

F. Podatci o smještaju, držanju, prehrani i iskorištavanju životinje:

1. Način držanja životinje ?

Stajski, pašni ili kombinacija ?

2. Način smještaja ?

Sama ili s više životinja (stado) ?

3. Način prehrane životinje ?

a) Stajska (vrsta i količina krmiva) ?

b) Paša ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

G. Podatci o mliječnosti životinje:

1. Trajanje laktacije ?
2. Količina mlijeka ?
3. Način mužnje ?
4. Je li mliječnja žlijezda do sada liječena ?

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

H. Podatci o eventualnim drugim bolestim životinje

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

4) KLINIČKI PREGLED

A) OPĆE ZDRAVSTVENO STANJE ŽIVOTINJE

- Habitus
- Trijas
- Vidljive sluznice
- Limfni čvorovi

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

B) VANJSKA PRETRAGA ABDOMENA, MLIJEČNE ŽLIJEZDE I VANJSKIH SPOLNIH ORGANA ŽIVOTINJE

1. *Abdomen*

- inspekcija (simetričnost; obujam)
- palpacija (fetus; napetost trbušne stijenke)

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

2. *Mliječna žlijezda*

- veličina
- oblik
- konzistencija
- simetričnost četvrti
- probna mužnja (crna podloga-CP i mastitis test- MT)

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

3. *Vanjski spolni organi*

■ **Inspekcija stidnice i njezine okoline**

a) Korijen repa i okolina (upadanje zdjeličnih ligamenata)

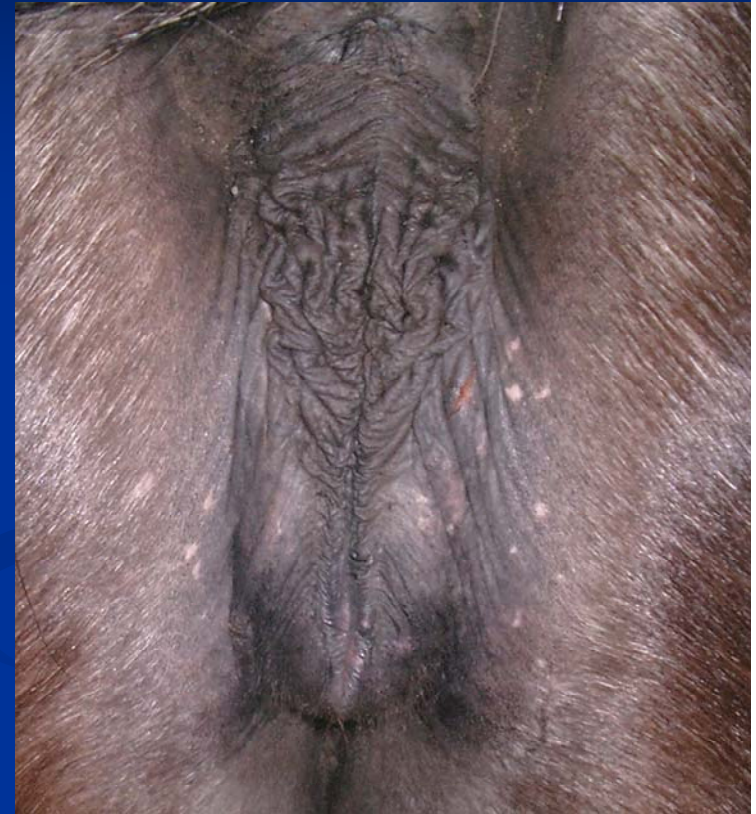
b) Stidnica – stidne usne (*vulva-labiae vulvae*):

- veličina
- položenost
- simetričnost
- priliježu li stidne usne jedna uz drugu
- defekti, ozljede, tumorozne tvorbe
- iscjedak (količina, konzistencija, boja (prozirnost), primjese, miris)

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

INSPEKCIJA STIDNICE KRAVE

INSPEKCIJA STIDNICE KOBILE

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Promatra se kako labije priliježu jedna uz drugu, u kolikoj mjeri su simetrične i kako zatvaraju stidni otvor-rimu vulve. To je osobito važno jer ako labije koje loše priliježu i nisu okomite nego kose predstavljaju predisponirajući čimbenik za nastanak pneumovagine i urovagine
- Oba stanja češća su kod starijih životinja koje su se više puta porađale

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

■ Palpacija stidnih usana

- konzistenicija

Nakon toga slijedi pranje i brisanje vanjskih spolnih organa i okoline.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

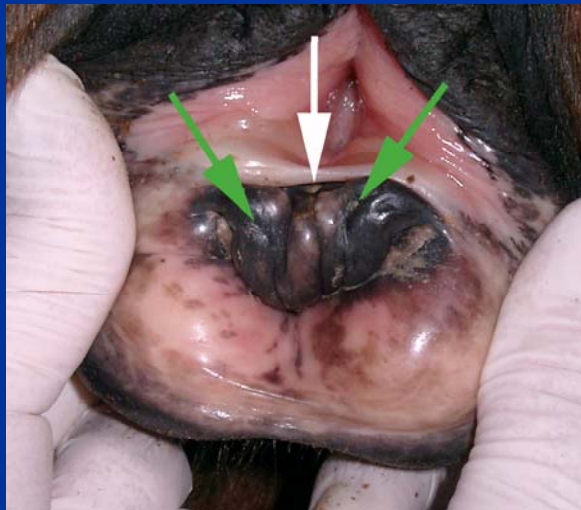
■ Inspekcija dražice (clitoris) i rodničkog predvorja (*vestibulum vaginae*)

- boja
- površina
- vlažnost sluznice
- eventualne patološke promjene

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Dražica kobile ima 3 sinusa u kojima se može zadržavati uzročnik CEM-a (kontagioznog konjskog metritisa) pa je često potrebno uzeti brisove iz sinusa dražice i udubine u kojoj se nalazi dražica (fossa clitoridis) kako bi se utvrdilo je li uzročnik prisutan.

- Potom se pregledava sluznica predvorja rodnice čija boja prokvašenost i prokrvljenost ovisi o stadiju spolnog ciklusa.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

C) PRETRAGA UNUTARNJIH SPOLNIH ORGANA

▪ Inspekcija rodnice (vagine)

- u tu svrhu može se koristiti vaginalni dilatator i vaginalni spekulum
- vaginalni dilatator ili spekulum trebaju biti temperirani na tjelesnu temperaturu, sterilizirani i skliski
- sve se to može postići koristimo li zagrijanu fiziološku otopinu
- ne smiju se koristiti kreme ili bilo što slično kako se nakon pregleda ne bi na spekulumu promijenio nalaz (iscjedak)
- na završetku treba pregledati spekulum ili dilatator kako bi se ustanovilo ima li na njemu iscjetka i sadržaja (sluz, krv, gnoj).
- pored spekuluma za vaginalnu inspekciju potreban je i izvor svjetlosti (baterijska svjetiljka).

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Razlikuju se dvije vrste spekuluma za krave i junice:

a) cjevasti

1. Götzeov
2. Richterov
3. Künstov

Götzeov spekulum za junice (gore) i krave (dole)

b) rebrasti

1. Bischoff-Götzeov

Bischoff- Götzeov rebrasti spekulum za krave

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Vaginalna pretraga kobilu obavlja se pomoću vaginalnog dilatatora ili spekuluma

a) rašljasti poput Kellerovog

ili spekuluma po Polanskom

b) cjevasti koji često sadrži vlastiti izvor svjetlosti.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Rašljasti su redovito od nehrđajućeg čelika, a cjevasti mogu biti izrađeni i od pleksiglasa što omogućuje da se uz cerviks jasno vide i stijenke vagine.
- Nedostatak ovakvog instrumenta od pleksiglasa je otežano čišćenje i dezinfekcija jer ga se ne smije kuhati niti autoklavirati.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

Vaginalni pregled krave Götzeovim
spekulomom

Vaginalni pregled kobile sa
spekulomom po Polanskom

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

Spekulumom ili dilatatorom se najprije gleda:

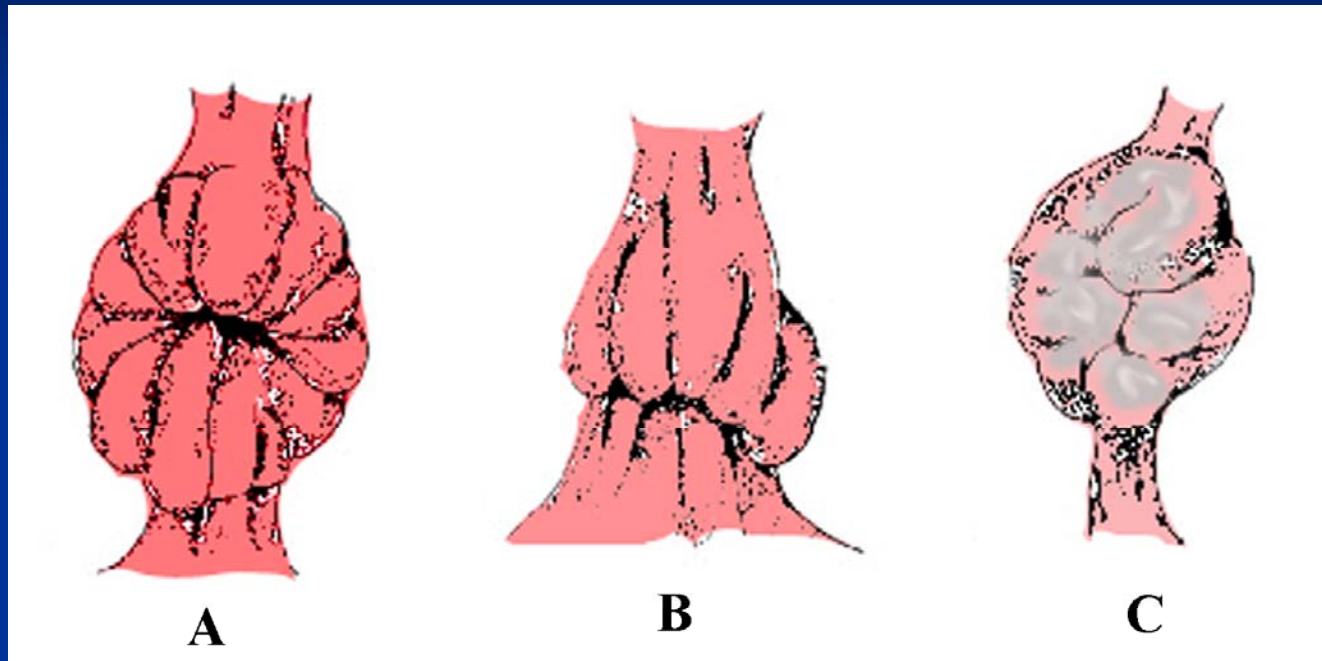
1) *Portio vaginalis cervicis*

- položaj
- veličina
- oblik
- boja
- vlažnost
- otvorenost
- prisutstvo sluznog čepa (gravidnost)
- izraženost Burdijevih prstenova
- eventualne ozljede

Portio vaginalis cervicis kod junice (gore),
krave s laganim porodom (sredina) i krave s
teškim porodom (dolje)

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

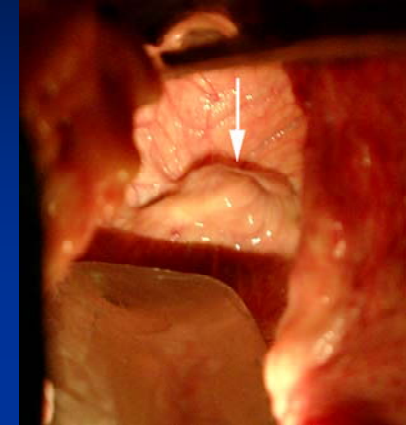

Različiti prikazi stošćića materničnog grljka (portio vaginalis cervicis)
A – početak estrusa; B – završetak estrusa; C - gravidnost

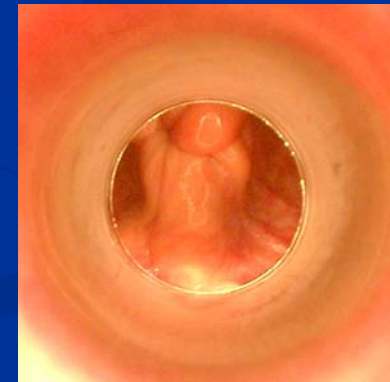
GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

2) *Sluznica rodnice*

- boja (prozirnost)
- površina
- prokvašenost
- skliskost
- eventualne ozljede
- sadržaj

Stošćić materničnog grljka te sluznica rodnice kobile gledano kroz spekulum po Polanskom

Stošćić materničnog grljka kobile gledan kroz cjevasti spekulum s vlastitim izvorom svjetlosti

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

3) *Iscjedak*

- količina
- boja
- konzistencija
- miris
- primjese

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

D) REKTALNA PRETRAGA

- Rektalna pretraga obavlja se lijevom ili desnom rukom nakon pražnjenja ampule rektuma
- Ruka kojom se pregledava zaštititi se zaštitnom rukavicom koja mora biti skliska (voda, gel, krema).

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

- Redoslijed palpacije je slijedeći:

a) cerviks (cervix uteri)

- položaj
- oblik
- dužina
- debljina
- konzistencija
- pomičnost

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

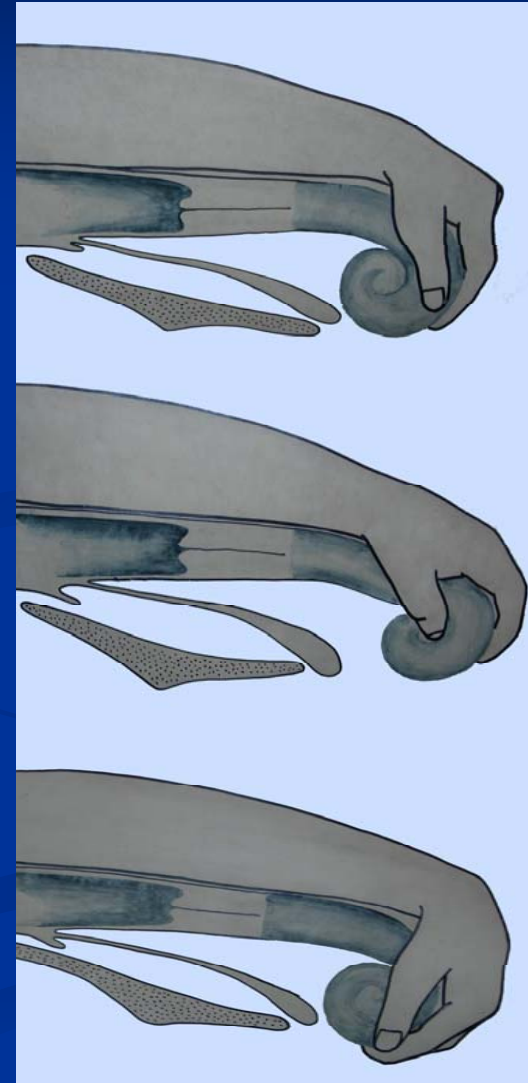
b) tijelo maternice (corpus uteri)

- smještaj
- veličina
- pomičnost
- tonus stijenke
- perimetrij

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

c) rogovi maternice (cornua uteri)

- smještaj
- simetričnost
- dužina
- debljina
- oblik
- pomičnost
- konzistencija
- sadržaj

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

d) jajovodi (tuba uterina, salpinx)

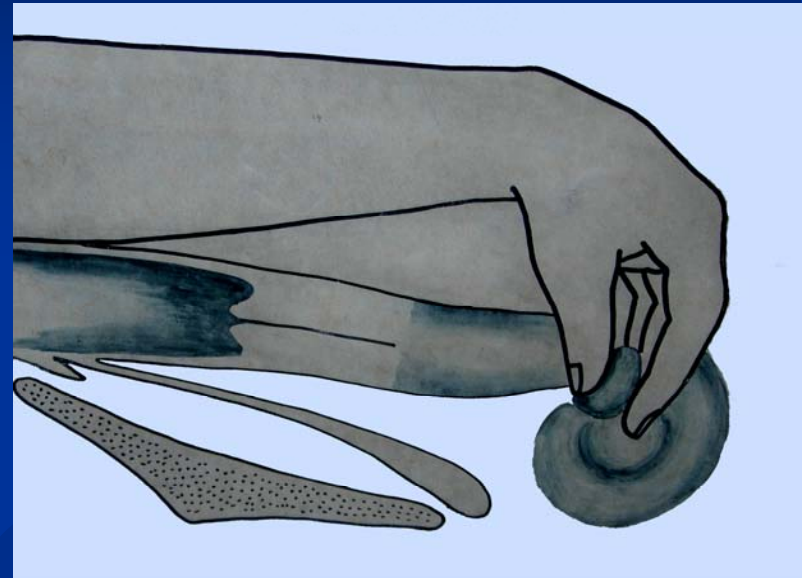
- normalno se ne palpiraju, a kod upale su debljine poput malog prsta ili tanke olovke

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

e) jajnici (ovarii)

- veličina
- oblik
- konzistencija
- pomičnost
- ciklične tvorbe
- odstupanja od fiziološkog nalaza

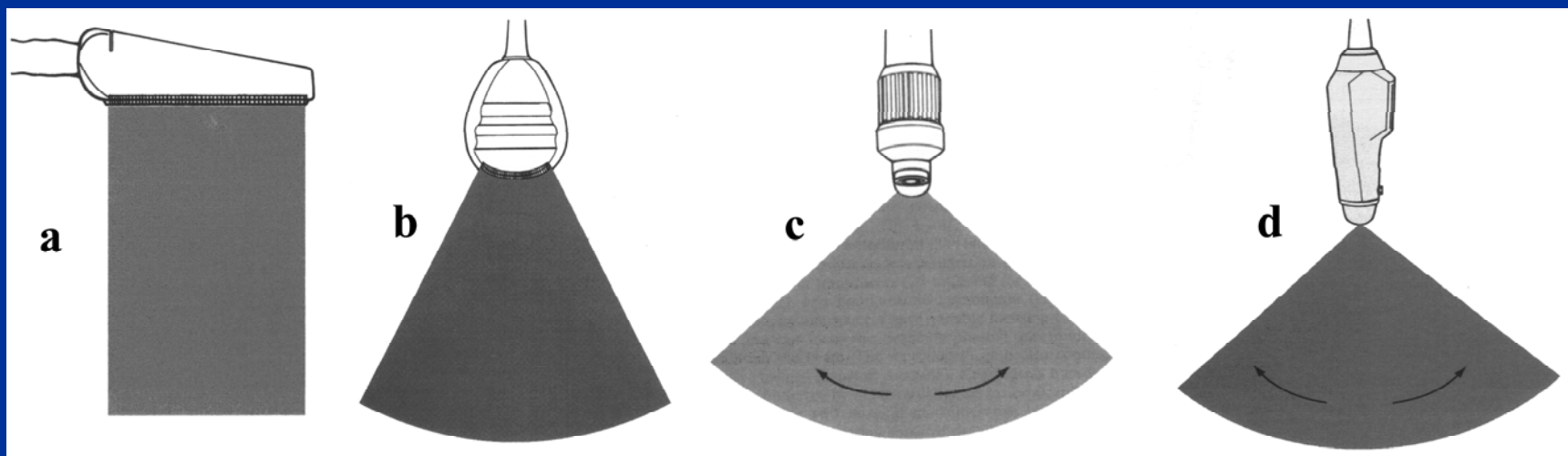
GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

E) ULTRAZVUČNA PRETRAGA

- Za rektalnu pretragu koristi se transrektalna sonda od 7,5 MHz-a
- Prije same pretrage potrebno je pripremiti životinju za pregled. Ovdje vrijede ista pravila kao i kod pripreme životinje za rektalni pregled
- Ultrazvučni aparat priprema se za pretragu tako da se na sondu navuče rukavica za rektalnu pretragu s neutralnim gelom čime se povećava kontaktna površina s objektom pregleda.
- Pažljiva i sistematična rektalna pretraga preduvjet je za ultrazvučnu pretragu koja nadopunjuje i potvrđuje rektalnu dijagnozu.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

Vrste ultrazvučnih sondi

a) Linearna
transrektalna
sonda

b) Konveksna
linearna sonda

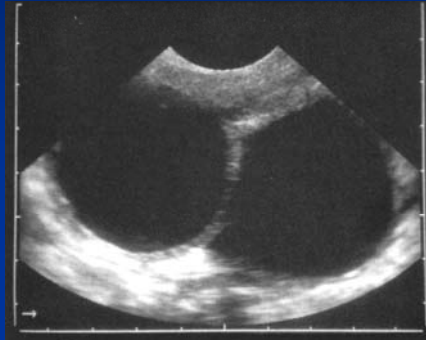
c) Mehanička
sektorska
sonda

d) Sektorska
sonda

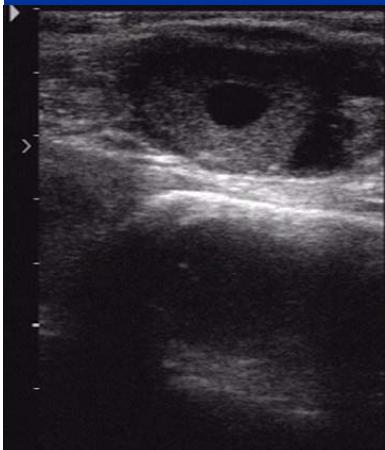
GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

UZV slika jajnika kobile
s folikulima (gore) i
žutim tijelom (dolje)

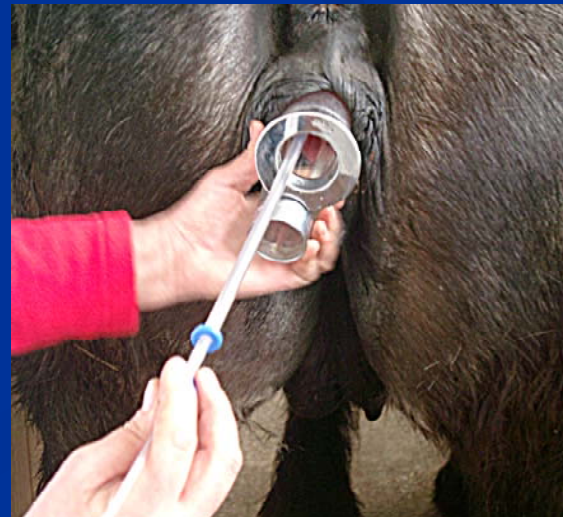
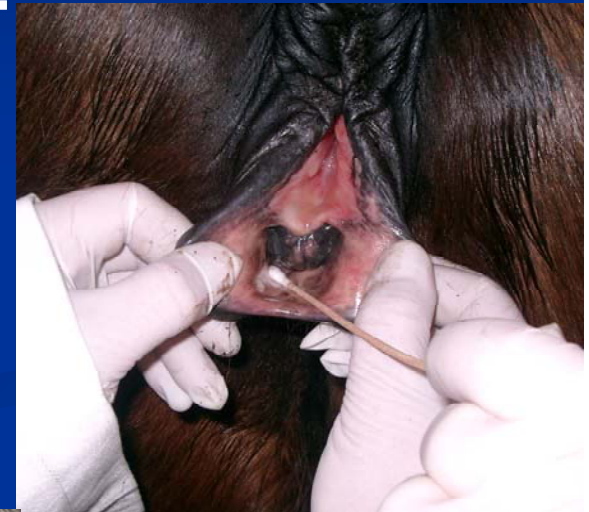
UZV slika bifurkacije
materničnih rogova i mokraćnog
mjehura

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

F) LABORATORIJSKE PRETRAGE

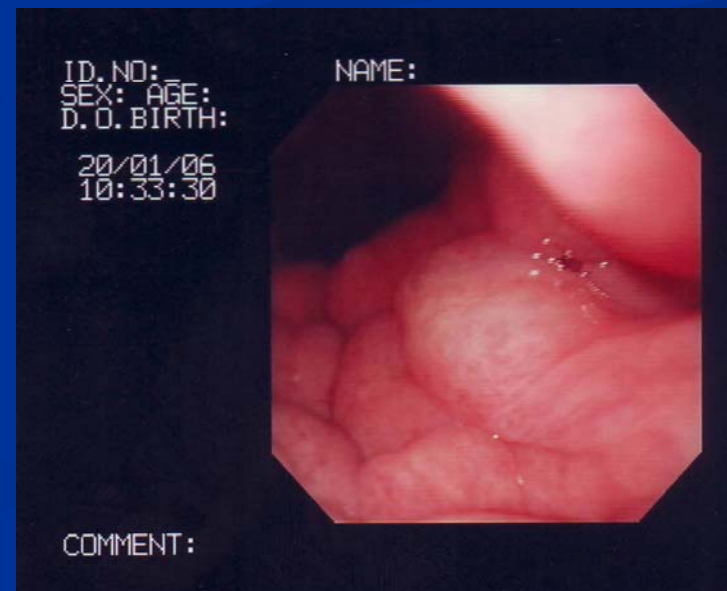
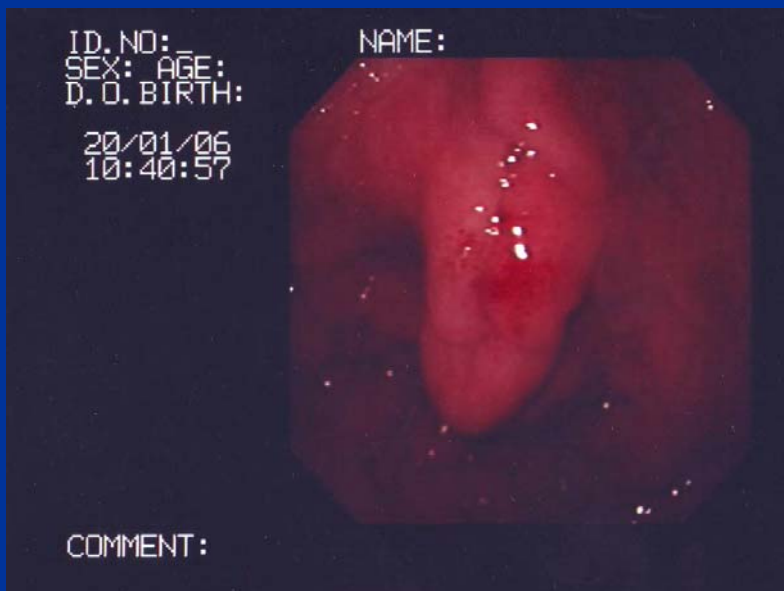
- citološka
- mikrobiološka
- serološka i dr.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

G) ENDOSKOPSKA PRETRAGA

- Endoskopska pretraga izvodi se samo po potrebi u životinja kod kojih ostale metode (rektalna, ultrazvučna i laboratorijske pretrage) nisu bile dostatne za postavljanje sigurne dijagnoze.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

5) DIJAGNOZA

- na temelju kliničkog i UZV nalaza te eventualno dodatnih pretraga.

6) TERAPIJA

- u skladu s postavljenom dijagnozom.

GINEKOLOŠKA PRETRAGA ŽIVOTINJA

7) PROGNOZA I DALJNJA TERAPIJA

- ukoliko se radi o bolesti koja se ne suzbija po zakonu treba pitati vlasnika za suglasnost o započinjanju terapije te ga obavijestiti o trajanju liječenja, cijeni, izgledima i o uspjehu liječenja.

8) UPUTA VLASNIKU

- o postupku sa životinjom tijekom liječenja.